

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000348

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міщенко Марина Михайлівна

2. Maryna M. Mishchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4755-9384

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 16-02-2024

Спеціальність за освітою: Медико-профілактична справа

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): СВР 34_4167

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.51, 76.35, 76.75

Тема дисертації:

1. Медико-соціальне обґрунтування оптимізованої моделі раннього виявлення та первинної профілактики мозкових інсультів серед дорослого населення
2. Medical and social substantiation of the optimized model of early detection and primary prevention of cerebral strokes among the adult population

Реферат:

1. Мета роботи: наукове обґрунтування та розробка оптимізованої моделі раннього виявлення та первинної профілактики мозкових інсультів серед дорослого населення. Матеріали та методи дослідження: викопіювання даних облікової медичної документації, анкетування, опитування. Обстежено 300 хворих після перенесеного мозкового інсульту (МІ) та 200 осіб контрольної групи за період 2019–2023 рр., які отримували реабілітаційні заходи в ДП «Клінічний санаторій «Роша» ПРАТ «Укрпрофоздоровниця» і ДП «Клінічний санаторій «Курорт Березівські мінеральні води» ПРАТ «Укрпрофоздоровниця». Констатовано збільшення національних рівнів смертності та первинної інвалідизації через хвороби системи кровообігу (ХСК) з

відповідними трендами +2,3 % і +5,8 % та тренди збільшення первинної інвалідизації через цереброваскулярні захворювання (ЦВЗ): +8,3 %. В Харківській області визначено зростання поширеності МІ для загальної та вперше в житті виявленої захворюваності з трендами +62,5 % і +249,2 % та збільшення рівнів смертності через ХСК і ЦВЗ із трендами +4,9 % і +1,0 % і первинної інвалідизації з трендами +12,1 % і +25,6 %. Визначено групи факторів ризику розвитку МІ: медико-біологічні (некеровані та керовані), медико-соціальні, психологічні та кліматичні з режимом дня. Вирахувано модель виникнення та розвитку МІ серед дорослого населення й встановлено збільшені шанси на розвиток МІ у осіб жіночої статі (в 2,2 рази), при обтяженому анамнезі з інсультів (в 1,3), тривалих шкідливих звичках (5–10 р. – в 10,1 і 10–20 р. – в 13,1), змішаному раціоні з жирною та смаженою їжею (в 3,0), великій родині (в 25,3) і низькому доходу (до 1000 грн. – в 26,9 і 1000–3000 грн. – в 6,3). Встановлено низький загальний рівень забезпеченості заходами раннього виявлення (РВ) і первинної профілактики (ПП) МІ на рівні 51,94 % із найнижчими рівнями задоволеності профорієнтаційною (21,0 %), санаторно-курортною (33,0 %) та інформаційною (44,0 %) складовою. Констатовано кількісне превалювання високих і помірних рівнів реактивної та особистісної тривожності (відповідно 50,3 і 41,3 та 23,0 і 62,7 %) із загальними рівнями $42,8 \pm 6,32$ і $39,60 \pm 6,23$ балів. Достовірно зафіксовано значну поширеність маскованої депресії (27,7 %) із загальним рівнем $52,6 \pm 7,46$ балів. Науково обґрунтовано та розроблено оптимізовану модель РВ і ПП МІ серед дорослого населення, яка включає шість структурних складових: понятійно-категоріальну, стратегічно-діяльницьку, нормотворчу, інформаційно-комунікативну, функціонально-організаційну і практично-реалізаційну.

2. Objective: scientific substantiation and development of an optimized model for early detection and primary prevention of cerebral strokes among the adult population. Research materials and methods: copying of medical records, questionnaires, surveys. For the period 2019–2023, 300 patients after brain strokes (BS) and 200 people of the control group were examined, who received rehabilitation measures at the State Enterprise (SE) "Clinical Sanatorium "Roshcha" of Private Joint-Stock Company (PJSC) "Ukrprofzodorovnytsia" and SE "Clinical Sanatorium "Berezivskiy Mineral Water Resort" of PJSC "Ukrprofzodorovnytsia". There was an increase in national mortality and primary disability due to circulatory system diseases (CSD) with corresponding trends of +2.3% and +5.8% and an increase in primary disability due to cerebrovascular diseases (CVD): +8.3%. In the Kharkiv region, there was an increase in the prevalence of MI for general and first-time detected morbidity with trends of +62.5 % and + 249.2 % and an increase in mortality rates due to CSD and CVD with trends of +4.9% and +1.0% and primary disability with trends of +12.1% and +25.6%. Groups of risk factors for the development of BS have been identified: medical and biological (uncontrolled and controlled), medical and social, psychological, and climatic with a daily regimen. A model of the emergence and development of BS among the adult population was calculated and increased chances of BS development in women (2.2 times), with a burdened history of strokes (in 1.3), long-term bad habits (5–10 years – at 10.1 and 10–20 years – 13.1), a mixed diet with fatty and fried foods (3.0), a large family (25.3) and low income (up to 1000 UAH – 26.9 and 1000–3000 UAH – 6.3). A low overall level of provision of early detection (ED) and primary prevention (PP) measures for BS was found at the level of 51.94% with the lowest levels of satisfaction with career guidance (21.0%), sanatorium-resort (33.0%) and information (44.0%) components. The quantitative prevalence of high and moderate levels of reactive and personal anxiety (50.3%, 41.3%, 23.0% and 62.7%, respectively) with general levels of 42.8 ± 6.32 and 39.60 ± 6.23 points. There was a significant prevalence of masked depression (27.7%) with an overall level of 52.6 ± 7.46 points. An optimized model of ED and PP of BS among the adult population has been scientifically substantiated and developed, which includes six structural components: conceptual-categorical, strategic-activity, rule-making, informational-communicative, functional-organizational and practical-implementation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Міщенко М. М., Огнев В. А. Медико-епідеміологічні характеристики хвороб системи кровообігу, цереброваскулярних захворювань та інсультів в Україні та Харківській області. Міжнародний медичний журнал. 2021. Т. 27, № 3 (107). С. 84–88.
- 2. Mishchenko M. M. Risk factors for the development of brain stroke among the adult population. Експериментальна і клінічна медицина. 2021. № 90 (4). С. 35–44.
- 3. Міщенко М. М. Національні тренди захворюваності, інвалідності та смертності від хвороб системи кровообігу та цереброваскулярних захворювань. Український журнал медицини, біології та спорту. 2022. Т. 7, № 2 (36). С. 166-172.
- 4. National trends in morbidity and mortality from circulatory system and cerebrovascular diseases and strokes / V. A. Ognev, M. M. Mishchenko, A. N. Mishchenko, P. O. Trehub. Wiadomości Lekarskie. Vol. LXXV, Issue 5 Part 1. 2022. P. 1153-1156.
- 5. Mishchenko M. M. National trends in the prevalence of diseases among residents of Ukraine and Kharkiv region. Клінічна та профілактична медицина. 2022. № 4. (22). С. 80-88.
- 6. Mishchenko M. M. National mortality tendencies of population in Ukraine and the Kharkiv Region. Український журнал медицини, біології та спорту. 2023. Том 8, № 1 (41). С. 151-158.
- 7. Prevalence of anxiety and depression in patients after brain stroke / M. M. Mishchenko, V. A. Ognev, O. M. Mishchenko, V. I. Ponomaryov. Клінічна та профілактична медицина. 2023. № 4. (26). С. 41-47.
- 8. Mishchenko M. M. Structural characteristic of the model of early detection and primary prevention of cerebral stroke among the adult population. Медицина сьогодні і завтра. 2023. № 92 (3). С. 1–8.
- 9. Міщенко М. М. Мозкові інсульти – актуальна медико-соціальна проблема сучасної світової спільноти: матер. ІІ наук.-практич. конф. з міжнародною участю «Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення», 24 жовтня 2019 року. Харків: Вид-во ХНМУ, 2019. С. 30–32.
- 10. Mishchenko M. M., Shevchenko A. S., Mishchenko A. N. Risk factors of ischemic stroke and their interconnection: «Dynamics of the development of world science» Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference Vancouver, Canada 15–17 April 2020. 2020. P. 124–129
- 11. Study of risk factors of cerebral strokes according to the data of regional registers and national services of medical statistics: «Perspectives of world science and education» Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference Osaka, Japan 22–24 April 2020. / V. A. Ognev, M. M. Mishchenko, A. N. Mishchenko, A. S. Shevchenko. 2020. P. 122–128
- 12. Mishchenko M. M., Shevchenko A. S., Mishchenko A. N. About the influence of health care financing, medical personnel's qualification and staffing to provide medical care for a patients with a cerebral stroke in Ukraine: «Innovative development of science and education» Abstracts of II International Scientific and Practical Conference Athens, Greece 26–28 April 2020. P. 73–78
- 13. World strategy on tobacco control and mortality from cardiovascular diseases in Ukraine: «Modern science: problems and innovations» Abstracts of II International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden 3–5 May 2020 / V. A. Ognev, M. M. Mishchenko, A. N. Mishchenko, A. S. Shevchenko. 2020. P. 102–108
- 14. Mishchenko M., Shevchenko A., Mishchenko A. Key directions in the organization of health care and prevention actions to reduce mortality from cardiovascular diseases in Ukraine: «Prospects for the development of modern science and practice» Abstracts of XVI International Scientific and Practical Conference Graz, Austria 11–12 May, 2020. P. 80–83.
- 15. Огнев В. А., Міщенко М. М., Міщенко О. М. Медико-соціальні аспекти проблеми мозкових інсультів: Всеукраїнська науково-практична он-лайн конференція «Профілактика захворюваності та смертності серед дітей та підлітків, пов'язаних з ризиковою поведінкою» 21 травня 2020 р., Запоріжжя. 2020. С. 19–21

- 16. Міщенко М. М., Міщенко О. М. Фактори ризику розвитку серцево-судинних захворювань: Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення матеріали III наук.-практич. конф. з міжнародною участю 05 листопада 2020 року Харків, 2020. С. 65–68
- 17. Міщенко М. М., Огнев В. А., Міщенко О. М. Медико-соціальні проблеми епідеміології та профілактики інсультної патології: I International Scientific and Theoretical Conference «Sectoral research XXI: characteristics and features» (Vol. 3), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. P. 44–45
- 18. Міщенко М. М. Медико-соціальні аспекти інсультної патології: Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення матеріали IV наук.-практич. конф. з міжнародною участю з нагоди 90-річчя від дня народження Н.О. Галічевої (1931–2017), видатного соціал-гігієніста, завідувача кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я Харківського державного медичного університету м. Харків, 27 жовтня 2021 року, Харків, 2021. С. 178–180.
- 19. Міщенко М. М., Міщенко О. М. Профілактичні можливості зниження рівнів поширеності інсультної патології: XV Міжнародна наук.-практич. конф. магістрантів та аспірантів «Теоретичні та практичні дослідження молодих науковців» (01–03 грудня 2021 року): матеріали конференції. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. С. 384–385
- 20. Міщенко М. М., Міщенко О. М. Тренди смертності населення України через хвороби системи кровообігу та цереброваскулярні захворювання: Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення: матеріали V наук.-практич. конф. з міжнародною участю на вшанування пам'яті М.Г. Гуревича (1891–1937), засновника та керівника першої в Україні кафедри соціальної гігієни при Харківському медичному інституті, Харків, 28 жовтня 2022 р. Харків: ХНМУ, 2022. С. 52–54
- 21. Міщенко М. М. Захворюваність населення України на хвороби системи кровообігу та цереброваскулярні захворювання: Фестиваль молодіжної науки Міжвузівська конференція молодих вчених та студентів "Медицина третього тисячоліття" Харків, 13–15 лютого 2023 р. Харків: ХНМУ, 2023. С. 301–302.
- 22. Міщенко М. М. Медико-соціальна реабілітація хворих із мозковими інсультами: XXXI Міжнародної наук.-практич. конф. MicroCAD–2023 Харків, 17–20 травня 2023 р. Харків: НТУ «ХПІ». 2023. С. 831–832.
- 23. Огнев В.А., Міщенко М.М., Міщенко О. М. Анкета-опитувальник для встановлення та оцінки забезпеченості медико-соціальною допомогою інсультних хворих. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір CR0575160821. № 107373; заявл. 22.07.2021 № с202105209; опубл. 16.08.2021
- 24. Огнев В.А., Міщенко М.М., Міщенко О. М. Анкета-опитувальник для встановлення та оцінки факторів ризику виникнення інсульту. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір CR0573160821. № 107369; заявл. 22.07.2021 № с202105218; опубл. 16.08.2021

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U112044

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Огнев Віктор Андрійович

2. Viktor A. Ohniev

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голованова Ірина Анатоліївна

2. Iryna A. Holovanova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8114-8319

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теренда Наталія Олександрівна

2. Nataliia O. Terenda

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5655-4326

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлова Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Orlova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8413-5310

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубенко Ольга Євгенівна

2. Olha Y. Dubenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4911-5613

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Літовченко Тетяна Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Літовченко Тетяна Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Степаненко Алла Олександрівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна